

## Preek Kerst 25 december 2018 **HIJ WERD ALS WIJ**

Lezingen: Jesaja 9,1-6 en Johannes 1,1-14

In deze dagen is het veel te doen om identiteit. Met name de angst om onze identiteit te verliezen als er verandering komt. Het gevoel dat ons dingen worden afgenomen die geliefd en vooral vertrouwd zijn, roept heftige emoties op. Wie zijn we straks dan nog? Afgelopen zondag ging het om de messiaanse kracht, God in ons, die we in onszelf en elkaar moeten opzoeken. Die kracht maakt, dat we bereid zijn om te verliezen, om pijn te lijden, om angsten te overwinnen. Als de messiaanse kracht in ons zo sterk is, dat zij onze identiteit uitmaakt, als wij genoeg hebben aan het weten dat we in Christus zijn, dat Hij ons mag vormen, als wij dat durven toelaten, dan .....is er hoop! Hoop dat het licht de duisternis werkelijk overwint.

Maar wie is de bron van deze Messiaanse kracht?

Vanmorgen hoorden de woorden van Johannes, die ons vertellen dat Degene

die alles in al is,  
er altijd is geweest en  
die alles gemaakt heeft,  
mens is geworden en  
zo onder ons heeft gewoond.

Dan is dat bijna niet te bevatten. God, die als ultieme en beslissende handeling in zijn schepping **zelf** onderdeel wordt van dat mens zijn. Hij heeft besloten het geboortekanaal, die hachelijke onderneming van elk mens, door te gaan. Hij kreeg een naam, waarmee hij gekend zou worden. Een naam, die niet uit de lucht kwam vallen. Jezus, Jesus in het grieks, Jeshua in het hebreuws, Jozua dus. Dezelfde naam als degene, die het volk van God het beloofde land in leidde. Hij kreeg een afkomst, zoals ieder mens een afkomst heeft, die mee het zelfverstaan bepaalt. Wij kunnen tegenwoordig elkaar een dna onderzoek cadeau doen, waardoor je weet voor hoeveel procent je duits, egyptisch of aziatisch bent. Jezus kwam van een aan lager wal geraakte tak van de koninklijke dynastie. Hij kreeg een familie, een gezin, waarin hij zou opgroeien. Hij kreeg een opvoeding van het allereerste begin. Ook Jezus moest leren dat je geen vogelpoepjes op mag eten. Hij kreeg een taal, die aan alles wat hij zag betekenis gaf. Hij kreeg een dorp, waarmee zijn regionale identiteit werd bepaald. Hij kreeg een traditie met leefregels en gewoonten. Hij leerde wat vijandschap en onderdrukking is. Hij leerde dat het straatbeeld er een van soldaten was. En van bedelaars en van prostituees. Hij leerde dat melaatsen het dorp niet binnen mochten. En dat tijdens een bruiloft er overvloed moet zijn. Vooral van wijn. Hij kreeg een godsdienst met verhalen over een volk, waar hij toe behoorde en een God, die zich dat volk had gekozen. Hij leerde elke zaterdag sabbat vieren en hoorde over de schepping Gods en het belang om deze te eren en te vieren. Hij vierde als kind pesach en hoorde elke jaar weer over hoe God zijn volk gered had van de macht van onderdrukking. Deze Ene, die Gods Eniggeboren zoon wordt genoemd, kwam in het leven en heeft zich helemaal laten vormen tot de mens die hij werd, in een gemeenschap, door mensen.

Wat betekent dit?

1. Op de eerste plaats betekent dit dat de Scheppingswoorden uit Genesis: **'laat ons mensen maken naar ons beeld en gelijkenis'** hier op wonderbaarlijke wijze zijn omgekeerd. Om deze schepping tot haar bedoeling en bestemming te brengen, is Hij gekomen om **ons** beeld en gelijkenis te worden met alles dat daarin meekomt. Hij heeft moeten ervaren wat het betekent om niet gekend te worden. Hij heeft ervaren wat het betekent om niet ontvangen

te worden. En hij heeft van begin af aan geleefd in de schaduw, die vanaf het begin over elk mensenleven hier op aarde ligt: dat het eindig is. Niet alleen door de aardse natuur, maar ook doordat Hij daarmee kwetsbaar werd voor het gewelddadige kwaad in de wereld.

2. Op de tweede plaats betekent dit, dat Hij ondanks dat als eerste en enige mens de bedoeling van die schepping volledig heeft waargemaakt. Hij is **de Mens** geworden, die enkel licht was, zonder enige duisternis, vol van waarheid en goedheid. Geen rancune, verbitterdheid of leugenachtigheid. Zoals wij allemaal te maken hebben met de twee wolven in ons, waar we ons toe moeten verhouden, dit Kind heeft in al zijn menselijkheid die innerlijke schaduwkant niet gehad. Daarmee heeft Hij de voor ons onvermijdelijke gedachte dat alles zijn tegenpool moet hebben: geen licht zonder donker, geen vreugde zonder verdriet, geen yin zonder yang, ontmaskerd. Hij heeft laten zien dat er goedheid is, die geen slechtheid nodig heeft om te bestaan, dat er licht is dat de duisternis in het geheel niet nodig heeft. En Hij heeft dat licht voorgoed in de wereld gebracht door de grootste schaduw van het leven te overwinnen: de dood. Ik hoorde gisteravond een psychiater vertellen dat de grootste angsten van de mens zijn: controleverlies en de dood. Door zich helemaal over te geven aan het menszijn heeft Hij, God, die twee grootste angsten geslecht. Hij laat zien dat het **bedoelde menszijn** die schaduw niet kent.
3. Op de derde plaats betekent dit, dat Hij de **Immanuel** is. God met ons. Vanochtend parafreer ik die woorden naar: **God-niet-zonder ons!** Ook al kan hij uit stenen Abrahams kinderen maken, ook al kan hij de bomen laten juichen en de zee laten dansen voor hem. Ook al heeft hij het prachtigste engelenkoor, waar zelfs het kathedraalkoor uit Utrecht niet tegenop kan (en dat wil wat zeggen, zo kan ik je vertellen sinds gisteravond), ook al kan hij ezels laten spreken (nee, dit is niet het boek Narnia, maar de Bijbel, lees Numeri hoofdstuk 22 maar), Hij wil met ons mensen deze wereld tot haar bestemming brengen. Met ons, met jou en mij. Daarom is Hij een Kind geworden, geboren en ons gegeven. Hij is onze Goddelijke Held. Maar Hij heeft ervoor gekozen om niet in zijn eentje de held uit te hangen, Hij verzamelt ons om zich heen bij een of ander armzalig en aanstootgevend kruis. En Hij herschept in ons de bedoelde mens, met wie Hij in eeuwigheid in relatie wil zijn.

De messiaanse kracht die van deze holy Babe, Raadsman, Held, Koning, Knecht, Rabbi en gekruisigde uitgaat, is beslissend en de uitkomst is zeker. Dat is onze hoop. Ja, wij moeten blijven oefenen om de messiaanse kracht in onszelf en elkaar te zien. Die opdracht hebben we, want Immanuel wil niet zonder ons. Maar zijn komst in deze wereld heeft ons van de last bevrijd dat wij dat moeten waarmaken. Hij heeft dat voorgoed gedaan.

Het licht in de wereld wordt nooit meer gedoofd, sinds de Messias is gekomen. Ook al zijn de soldatenlaarzen nog niet verstomd en moeten de Koerden in Irak vrezen voor Erdogan, ook al zijn het altijd de armen die het meest lijden onder natuurrampen, beurscrashes en ziekte-uitbraken, het licht van zijn goedheid zal vrede brengen en de oorlog in de wereld definitief uitbannen. Maar bovenal kunnen wij in ons persoonlijke leven zeggen met onze ogen gericht op de kleine gestalte van het Kind dat ons is geboren, de Zoon die ons is gegeven, dat wij nooit meer hoeven te denken dat God ver weg is. God, de Allerhoogste heeft een gezicht gekregen, dat erg veel lijkt op het onze en toch echt anders is. Een gezicht dat gekoesterd, gekust en bemoederd is, een gezicht dat ons tegelijkertijd een glimp doet opvangen van de Ik Ben, die het hele universum in zijn hand houdt.

Laten we op deze Kerstdag even naast Maria gaan staan en in onze eigen verwondering haar de vraag stellen: toen jij die kleine baby in je armen droeg, kon je toen al bevatten wie Hij werkelijk was? We zullen daarvoor een heel leven nodig hebben en meer dan dat. Amen.